

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Na osnovu člana 24, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Vijeće Filozofskog fakulteta, na sjednici održanoj 24.05.2019. godine, donijelo je Odluku o imenovanju komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata magistarskog rada pod nazivom: *Značaj komunikacije pedagoga i odjeljenjskih starješina u cilju sprečavanja vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi*, kandidatkinje Nade Mitrović, u sastavu:

Prof. dr Katarina Todorović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Saša Milić, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

Na osnovu uvida u podnesenu dokumentaciju i rad kandidata Komisija podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

Kandidatkinja Nada Mitrović, rođena je 11. 04. 1986.godine u Nikšiću. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na Studijskom programu za pedagogiju 2009. godine.

Magistarske studije Pedagogije, upisala je 2009.godine, a ispiti uspješno položila tokom 2010.godine. Od Odbora za monitoring magistarskih studija, na prijavu teme magistarskog rada dobijeno je pozitivno mišljenje 22.04.2019. godine.

Nada Mitrović sada radi kao pedagog u JU OŠ „Mileva Lajović Lalatović“ u Nikšiću.

Radno iskustvo je sticala i u sljedećim školama:

- JU OŠ „Radoje Čizmović“ – Ozrinići, Nikšić (od 11. 2008. god. - 10. 2010. god. i od 09. 2011. - 12. 2011. God.)
- JU OŠ „Vlado Milić“ – Podgorica (11. i 12. 2010. god.)
- JU OŠ „Ratko Žarić“ – Nikšić (01.-04. 2011. god.)
- JU OŠ „Vuk Karadžić“ – Podgorica (2011.- 2015. god.)
- JU OŠ „Mileva Lajović Lalatović“ – Nikšić (2016. god. - ...).

Stručno usavršavanje (seminari i edukacije):

1. Razumijevanje adolescenata u učionici-16 sati;
2. Zdravi stilovi života - 16 sati;
3. Aktivno učenje/nastava - 16 sati;
4. Program obuke za stručne saradnike u osnovnim školama - 8 sati;
5. Mentorstvo nastavniku pripravniku - 8 sati;
6. Profesionalna orijentacija - 80 sati;
7. Brajevo pismo, ključ kvalitetnog obrazovanja;
8. Korišćenje putokaza – 8 sati;
9. Obrazovanje za društvenu pravdu – protiv predrasuda i stereotipa, program za djecu i odrasle – 56 sati;
10. Brajevo pismo u inkluzivnom obrazovanju - 16 sati;
11. Rodna ravnopravnost u obrazovanju sa posebnim osvrtom na rodno zasnovano nasilje - 8 sati;
12. Podrška talentovanim i darovitim učenicima - 8 sati;
13. Metode podučavanja i učenja u službi kreativne nastave - 8 sati;
14. Koraci ka kvalitetnoj praksi - 16 sati;
15. Moje vrijednosti i vrline - 24 sata;
16. Samoevaluacija rada škole -16 sati;
17. Priprema i realizacija edukativnih radionica sa RE roditeljima;
18. Trgovina ljudima -16 sati.;
19. Kreiranje vaspitno-obrazovnog procesa u kojem dijete ima centralnu ulogu – 32 sata;
20. Moje vrijednosti i vrline (obuka za trenere) - 16 sati;
21. Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija - 16 sati;
22. Prevencija ranih, dječjih i ugovorenih brakova – 16 sati;
23. Upotreba digitalne tehnologije u nastavi (3D štampač);
24. Obrazovanje u kriznim situacijama – 8 sati.

Konferencije:

1. Učesnica Druge regionalne konferencije na temu „Inkluzivno obrazovanje u praksi”, Zagreb od 28–30.10.2014. god;
2. Učesnica na Prvoj konferenciji pedagoga Crne Gore 2010. god.

Projekti:

1. Kordinatorka međunarodnog projekta „Regionalna podrška inkluzivnom obrazovanju“, (od 2013. god. do 2015. god.) koji je finansirao Savjet Evrope.

Članstvo:

1. Članica Udruženja pedagoga Crne Gore (od 2010. god. i dalje);
2. Članica radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plan za socijalnu inkluziju Roma/Romkinja i Egipćana/Egipčanki 2018/2022. u Opštini Nikšić (od januara do juna 2017. god.);
3. Članica Državne delegacije u studijskoj posjeti Srbiji (jun 2018. god.);
4. Članica opštinskog multidisciplinarnog tima za suzbijanje nasilja nad djecom i ženama (od januara 2018. god. i dalje).

Mentorstvo:

1. Mentorstvo pedagozima pripravnicama (7 kandidata);
2. Mentorstvo studentima sa Studijskog programa za pedagogiju na praktičnoj nastavi u školi.

Ostalo:

1. Zvanje *nastavnik savjetnik*, u skladu sa Pravilnikom o vrstama zvanja, načinu i postupku predlaganja i dodjeljivanja zvanja nastavnicima.
2. Trener „Programa osnaživanja porodice” – UNODC;
3. Trener Romskog obrazovnog fonda za radionice sa majkama u okviru Ranog dječijeg razvoja;
4. Autorka akreditovanog programa stručnog usavršavanja „Empatija, asertivno i asocijalno ponašanje i stereotipije kod djece školskog uzrasta” u Katalogu stručnog usavršavanja za školsku 2017/18. i 2018/19. godinu;
5. Članica radne grupe za izradu Protokola u cilju sprečavanja ranog napuštanja školovanja (imenovana Rješenjem Ministarstva prosvjete);
6. Članica Savjetodavnog odbora „Koalicije protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama“.

Podaci o radu

Tema predloženog rada istražuje i analizira veoma aktuelno pitanje u vaspitno obrazovnoj praksi. Svaki oblik ponašanja učenika uslovljen je spektrom raznovrsnih uticaja (porodičnih, socijalnih, ekonomskih, političkih, kulturnih, vjerskih, vaspitno obrazovnih itd.), koji mogu usmjeravati razvoj učenika u pozitivnom i negativnom smjeru. Zbog toga je veoma značajno pravovremeno identifikovanje faktora, uticaja ili uzroka, koji mogu kod učenika izazvati pojavu negativnih oblika ponašanja. Fenomen vršnjačkog nasilja je oduvijek bio predmet brojnih istraživanja i aktuelna tema za razmatranje u oblasti vaspitanja i obrazovanja, s obzirom na to da njegova pojava može prouzrokovati brojne posljedice, koje mogu uticati na cjelokupan razvoj učenika.

U savremenom društvu koje je više nego ikada izloženo brojnim promjenama koje sobom nose raznovrsne izazove, prisutan je veći rizik kada je u pitanju pojava ovog fenomena. Postavlja se pitanje, da li nivo cjelokupnog društvenog razvoja utiče na stvaranje problematične psihološke klime koja se reflektuje pojavom određene vrste nasilja? Da li i u kojoj mjeri vaspitno obrazovni sistem može uticati na suzbijanje ovog fenomena među djecom? Ova borba iziskuje svakodnevni angažman svih učesnika vaspitno obrazovnog rada, koji bi trebao biti istrajan i transparentan. Vaspitno obrazovni proces je oduvijek podrazumijevao prisustvo velikog broja raznovrsnih socijanih situacija. Zbog toga je veoma značajno ostvarivanje kvalitetne komunikacije i kontinuirane saradnje između nastavnika, posebno odjeljenjskih starješina, pedagoga, čiji angažman obuhvata unapređivanje kvaliteta rada škole. U naučno istraživačkoj građi postoje brojna istraživanja koja su se bavila identifikacijom, prevencijom i suzbijanjem vršnjačkog nasilja, faktorima rizika, posljedicama, kao i ulogom nastavnika kada je u pitanju rješavanje ovog problema među vršnjacima. Međutim, u našem regionu nije zabilježeno istraživanje koje putem eksperimenta ima za cilj utvrđivanje efekata edukacije odjeljenjskih starješina u cilju prevencije i rješavanja problema vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi. Kroz rad će se pokušati odgovoriti na pitanje da li edukacija o vršnjačkom nasilju i kontinuirani savjetodavno-instruktivni rad sa odjeljenjskim starješinama ima značajan uticaj na smanjenje ove pojave u E - grupi u odnosu na K - grupu u osnovnoj školi. S obzirom na to da je nasilje među vršnjacima jedna od pojava sa kojom se suočavamo u osnovnoj školi, smatramo da će nam istraživanje pokazati koliki uticaj ima edukacija i kontinuirani savjetodavni rad pedagoga na smanjenje pojave vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi.

Rad će se oblikovati na sljedeći način:

U uvodnom dijelu želi se ukazati na značaj komunikacije pedagoga i odjeljenjskih starješina u cilju sprečavanja vršnjačkom nasilju u osnovnoj školi.

U prvom poglavlju, kandidatkinja će istaći značaj komunikacije kao procesa prenošenja poruka, čiji je sastavni dio interakcija bez koje se poruka ne može ni poslati ni primiti. Biće analizirane neke od brojnih uloga nastavnika i predagoga, koji se u praktičnom radu susreće u različitim situacijama. U tim svakodnevnim profesionalnim izazovima unaprijed naučeni odgovori ne mogu pomoći, te su neophodne komunikacione vještine, inovativnost, improvizacija i testiranje različitih strategija.

Drugo poglavlje rada daje pregled vrsta i karakteristika komunikacija. Naime, mnogi konflikti, sukobi i problemi se upravo temelje na pogrešno interpretiranoj, shvaćenoj i prihvaćenoj poruci. U cilju izbjegavanja istih, neophodno je usmjeravati tok komunikacije u skladu sa situacijama, učesnicima i vrstom djelatnosti. U ovom poglavlju biće navedene vrste komunikacije prema broju učesnika koji učestvuju u komunikaciji, prirodi medija kojim se komunikacija uspostavlja, načinu komunikacije, u zavisnosti od uspostavljene povratne informacije, prema distanci učesnika u komunikaciji, prema nivou postignutog kvaliteta u komunikacijskom procesu, prema prirodi komunikacijskih odnosa između nastavnika u učenika. Od značaja kvaliteta komunikacije zavisi kvalitet rješavanja raznovrsnih problema.

U trećem poglavlju definisće se pojam nasilja i vršnjačkog nasilja. Posebno će se istaći različite vrste vršnjačkog nasilja: fizičko, verbalno, emocionalno, socijalno, seksualno, nasilje putem novih tehnologija, ekonomsko, kulturno, zlostavljanje, zanimarivanje i eksploracijacija.

U četvrtom poglavlju govori se o faktorima rizika za pojavu vršnjačkog nasilja. Posebno će biti izdvojeni individualni faktori, porodični i socijalni faktori. Veoma je važno uspostaviti balans u pristupima koji su usmjereni na regulisanje ponašanja, jer nekada upravo neadekvatno postupanje može podstaći pojavu negativnih oblika ponašanja.

U petom poglavlju analiza će biti usmjerena na one koji vrši nasilje. Kako bi na adekvatan način ostvarili uvid u karakteristike profila nasilnika, značajno je sa različitih aspekata sagledati jedan od osnovnih oblika ponašanja iz kojeg proizilazi nasilje, a to je agresija. U školskom kontekstu brojnost djece je pogodan faktor koji nasilniku pruža mogućnost za pronalaženje sebi sličnih, kako bi se formirao krug u kojem bi mogli funkcionisati i zadovoljavati svoje specifične potrebe. Najveći problem leži u tome što se posljedice njegovog ponašanja manifestuju kako na njegov, tako i na cijelokupan razvoj drugih.

Šesto poglavlje je posvećeno definisanju posljedica vršnjačkog nasilja. Brojne su posljedice koje prate žrtve nasilja, a posebno zbog toga što one veoma često pokušavaju da svoja negativna iskustva sakriju od drugih. Samo prikrivanje činjenice da su žrtve nasilja uzrokuje raznovrsne teškoće koje uglavnom ne mogu samostalno da prevaziđu, što može prouzrokovati trajne posljedice na cijelokupan razvoj ličnosti.

Sedmo poglavlje je posvećeno ulozi nastavnika i pedagoga, kao i aktivnostima usmjerenim na prevenciju i intervenciju u cilju sprečavanja vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi. Uzimajući u obzir da su škole veoma značajne u formiranju cjelovite ličnosti učenika, neophodno je raditi na tome da se postigne balans između discipline i veza koje karakterišu topao, emocionalan i podržavajući kontekst. Adekvatna reakcija nastavnika i pedagoga na pojavu nasilja među vršnjacima je od izuzetnog značaja, kao i njihova sposobnost i vještina da ga prepoznaju i adekvatno reaguju.

U osmom poglavlju će biti istaknut značaj saradnje nastavnika i pedagoga u slučajevima pojave vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi. Ta saradnja, prije svega, mora biti usmjerena na prevenciju ovog fenomena. Nastavnik, s jedne strane, posjeduje određene informacije o učenicima koji su nasilnici ili žrtve nasilja. Te informacije su od ključnog značaja za pedagoga koji posjeduje profesionalna znanja i iskustva, te mjere, postupke i procedure koje je neophodno realizovati u cilju prevencije, identifikacije i suzbijanja nasilja među vršnjacima. Zbog toga, njihova saradnja dobija potpuniju i objektivniju dimenziju sagledavanja problema, načina njegovog rješavanja, ali i predviđanja toka cijelokupnog procesa i eventualnih posljedica.

U devetom poglavlju biće ostvaren pregled zakonskih i podzakonskih akata koji u Crnoj Gori uređuju pojam vršnjačkog nasilja.

U desetom poglavlju definišu se osnovni pojmovi: komunikacija, škola, odjeljenjski starješina, pedagog, vršnjačko nasilje i prevencija.

U jedanaestom poglavlju biće dat pregled srodnih istraživanja. Brojna istraživanja koja su se bavila ovom tematikom pokazuju prisutnost vršnjačkog nasilja u osnovnoj školi. Najnovije istraživanje koje je sprovedeno u Crnoj Gori 2018. godine sa ciljem uvida u pojavu vršnjačkog nasilja, na uzorku 75 osnovnih i 41 srednje škole, pokazalo je da se 90% učenika u školi osjeća sigurno i bezbjedno, ali, i da je svaki peti učenik žrtva nasilja, a da se samo 6% učenika za pomoć obraća stručnoj službi škole. Upoređujući podatke sa istraživanjem iz 2011. godine koje je

realizovao UNICEF i došao do rezultata da 48% djece ima iskustvo vršnjačkog nasilja, a 2018. godine 24% je doživljelo neki vid nasilja, možemo konstatovati da ima napretka, ali nas to obavezuju na dalji kontinuirani rad, kako bi se dostigla nulta tolerancija na nasilje.

U istraživačkom dijelu kandidatkinja će postaviti jasne metodološke okvire istraživanja na temu: *ZNAČAJ KOMUNIKACIJE PEDAGOGA I ODJELJENJSKIH STARJEŠINA U CILJU SPRJEČAVANJA VRŠNJAČKOG NASILJA U OSNOVNOJ ŠKOLI*. Poslije određivanja problema i predmeta, definisan je cilj i zadaci istraživanja, naučno-istraživačke hipoteze, varijable, karakter i značaj istraživanja, populacija i uzorak, metode, tehnike i instrumenti istraživanja, kao i način statističke obrade dobijenih podataka.

U dijelu rada koji se odnosi na analizu i interpretaciju rezultata istraživanja biće prikazani dobijeni podaci u formi tabela i analizirani tekstualno.

U zaključnom dijelu biće predstavljeni zaključci rada, dat osvrт na dobijene rezultate i istaknuti prijedlozi i preporuke za buduća istraživanja.

Tema je aktuelna i očekujemo da će nakon sprovedenog istraživanja, kandidatkinja na adekvatan način odgovoriti na problem i predmet istraživanja. Predmet istraživanja je veoma aktuelan. On nije usmjeren samo na zadovoljavanje potreba aktuelne pedagoške prakse u cilju njenog unapređivanja, već i na otkrivanje određenih činjenica koje mogu biti u funkciji njenog razvoja u budućem periodu.

Mišljenje i prijedlog Komisije

Komisija smatra da je tema relevantna za razradu i da će dobijeni rezultati istraživanja inicirati nova istraživanja, što je nauci jedan od vrijednih doprinosa. Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatkinji Nadi Mitrović odobri izradu magistarskog rada na temu: *ZNAČAJ KOMUNIKACIJE PEDAGOGA I ODJELJENJSKIH STARJEŠINA U CILJU SPRJEČAVANJA VRŠNJAČKOG NASILJA U OSNOVNOJ ŠKOLI*, obzirom na to da i kandidatkinja i tema ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene Pravilnikom o postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Katarina Todorović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Saša Milić, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	11.06.2019.
ORG. JED.	BROJ
01	851

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU,

Na osnovu člana 24, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Vijeće Filozofskog fakulteta, na sjednici održanoj 24.05.2019. godine, donijelo je Odluku o imenovanju komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata magistarskog rada pod nazivom: *Timski rad vaspitača i učitelja u planiranju integrisane nastave u prvom razredu osnovne škole*, kandidatkinje Anamarije Bralović, u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof.dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

Na osnovu uvida u podnesenu dokumentaciju i rad kandidata Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Kandidatkinja Anamarija Bralović rođenja je 30.01.1990. godine u Kotoru. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na Studijskom programu za obrazovanje učitelja 2013. godine. Magistarske studije na Studijskom program za predškolsko vaspitanje i obrazovanje upisala je 2018. godine, a ispite uspješno položila tokom 2019.godine. Od Odbora za monitoring magistarskih studija, na prijavu teme magistarskog rada dobijeno je pozitivno mišljenje 22.04.2019. godine (odluka br. 01/3-1205/1).

Anamarija Bralović radi kao professor razredne nastave u OŠ” Drago Milović” u Tivtu. U okviru stručnog usavršavanja pohađala je seminare: “Pedagoška primjena ICT”, “Igrom do znanja naših malih prvaka”, “Kreiranje učeničkog portfolija i njegova uloga u praćenju i vrednovanju postignuća učenika osnovne škole u nastavi Crnogorskog-srpskog, bosanskog,

hrvatskog jezika i književnosti”, “Vedska matematika kao pedagoško-metodički alat za razvoj kognitivnih sposobnosti djece”.

Radno iskustvo: obavljen pripravnički staž u OŠ „Branko Brinić“ u Tivtu.

Ostalo: Anamarija Bralović je učestvovala u volonterskim aktivnostima na projektu: Studentski volonterizam, od desegregacije do kvalitetne integracije romskih učenika (u periodu april-jun 2011. godine i u periodu januar-jun 2012. godine). Volontirala je u NVO “Udruženje mlađih sa hendikepom CG”.

Podaci o radu

Tema predloženog rada *Timski rad vaspitača i učitelja u planiranju integrisane nastave u prvom razredu osnovne škole* istražuje iskustvene stavove vaspitača i učitelja prema timskom radu u procesu planiranja integrisane nastave. Rad će se takođe baviti metodičkim postavkama timskog planiranja integrisane nastave i utvrđivanjem eventualnih statističkih značajnih razlika u timskom radu u planiranju integrisane nastave između vaspitača i učitelja u odnosu na godine radnog staža.

Rad će se oblikovati na sljedeći način:

U uvodnom dijelu se ukazuje na značaj razvijanja i podsticanja interesovanja kod učenika kroz integrисану nastаву. Takođe, u uvodu se govori da nastava u prvom razredu treba da se realizuje kroz igru i djeci bliske aktivnosti, te da je integrisan pristup u nastavi onaj koji daje najbolje efekte.

U prvom poglavlju (integrисана nastava) kandidatkinja će govoriti o integrисanoj nastavi, o efektima njene primjene u prvom razredu osnovne škole. Takođe, govorićemo o mogućnostima i ograničenjima izvođenja ovog oblika nastave.

U drugom poglavlju (planiranje i saradnja vaspitača i učitelja u prvom razredu osnovne škole) kandidatkinja će govoriti o planiranju, o vrstama planiranja na relaciji učitelj-vaspitač u realizaciji programske ciljeve. Ukazaće se na značaj primjene različitih vrsta planiranja integrisane nastave kroz timski rad.

U trećem podglavlju (značaju planiranja integrisane nastave kroz timski rad učitelja i vaspitača) kandidatkinja ukazuje na značaj integrisanog planiranja u procesu učenja I ističe važnost timskog rada u tom procesu. U nastavnoj praksi često se obrazovni proces realizuje na

tradicionalan način gdje učenik još uvijek ima pasivnu ulogu i gdje je vaspitač/učitelj taj koji dominira učionicom, a od učenika se zahtijeva reproduktivno memorisanje činjenica. Integrисani pristup realizaciji nastave pokreće nastavnike (učitelje i vaspitače) da prihvate inovativne modele planiranja i realizacije nastave kao osnovne i svakodnevne potrebe obrazovnog procesa. U vezi sa tim kandidatkinja se bavi značajem planiranja integrisane nastave kroz timski rad učitelja i vaspitača.

U četvrtoj podglavlju kandidatkinja će prikazati dosadašnja istraživanja koja su vezana za integrisanu nastavu, a samim tim povezana sa datom temom.

U istraživačkom dijelu kandidatkinja će postaviti jasne metodološke okvire istraživanja na temu *Timski rad vaspitača i učitelja u planiranju integrisane nastave u prvom razredu osnovne škole*. Poslije određivanja problema i predmeta, prikazani je cilj, istraživački zadaci, hipoteze, metode, tehnike i instrumenti, uzorak, kao i način statističke obrade dobijenih rezultata.

U dijelu rada koji se odnosi na analizu i interpretaciju rezultata istraživanja biće prikazani dobijeni podaci u formi tabela i analizirani tekstualno.

U zaključnom dijelu biće predstavljeni zaključci rada, dat osvrt na dobijene rezultate i istaknuti prijedlozi i preporuke za buduća istraživanja.

Tema je aktuelna i očekujemo da će nakon sprovedenog istraživanja, kandidatkinja na adekvatan način odgovoriti na problem istraživanja kroz analizu stavova vaspitača i učitelja. Predmet istraživanja je veoma aktuelan i ima svoj naučni, didaktičko-metodički i praktični značaj.

Očekivani rezultati ovog istraživanja kao i njegov naučni doprinos proizilazi iz analize timskog rada na relaciji vaspitač - učitelj u planiranju integrisane nastave. Naučni doprinos proizilazi iz činjenice da problem i predmet ovog rada do sada nije istraživan. Shodno tome, kandidatkinja smatra da će dobijeni rezultati biti dobar orijentir da se utvrdi u kojoj mjeri godine radnog staža mogu uticati na uspješnost planiranje integrisane nastave.

Rezultati ovog istraživanja mogu pokazati na koji način se realizuje integrisana nastava u prvom razredu osnovne škole. Takođe, dobijeni rezultati mogu uticati da nastavnici dodatno osavremene nastavu, unoseći elemente integrisanog učenja. Ovo istraživanje može biti platforma za sprovođenje znatno opsežnijih istraživanja, koja bi se realizovala na većem uzorku ispitanika. Nastavnici će biti podstaknuti da drže ogledne časove integrisane nastave.

Mišljenje i predlog Komisije

Komisija smatra da je tema relevantna za razradu i po kriterijumima koji opredjeljuju format magistarskog rada. Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatniji Anamariji Bralović odobri izradu magistarskog rada na temu, *Timski rad vaspitača i učitelja u planiranju integrisane nastave u prvom razredu osnovne škole*, s obzirom na to da i kandidat i tema ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene Pravilnikom o postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Prof.dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet, Nikšić

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	7.06.2019.		
ORG. JEB.	BROJ	PRILOG	PREDAČNOST
01	820		

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU,

Na osnovu člana 24, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Vijeće Filozofskog fakulteta, na sjednici održanoj 24.05.2019. godine, donijelo je Odluku o imenovanju komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata magistarskog rada pod nazivom: ***Identifikacija darovitih učenika u nastavi matematike u drugom ciklusu osnovne škole***, kandidatkinje **Plane Pejović**, u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Doc.dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet, Podgorica

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

Na osnovu uvida u podnesenu dokumentaciju i rad kandidata Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Kandidatkinja Plana Pejović rođena je 15.04.1974. godine u Nikšiću. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na Odsjeku za obrazovanje učitelja 2006. godine. Magistarske studije na Odsjeku za obrazovanje učitelja upisala je 2011.godine, a ispite uspješno položila tokom 2012. godine. Od Odbora za monitoring magistarskih studija, na prijavu teme magistarskog rada dobijeno je pozitivno mišljenje 22.04.2019. godine (odluka br. 01/3-1204/1).

Plana Pejović radi u JUOŠ „Aleksa Đilas Bećo” u Mojkovcu.

Radno iskustvo: Obavljen pripravnički staž u JUOŠ „Aleksa Đilas Bećo“ u Mojkovcu, radi u JUOŠ „ Aleksa Đilas Bećo“ u Mojkovcu, povremeno preko projekata NVO „Talenat“ radi programe podrške talentovanim učenicima u nastavi matematike.

U okviru stručnog usavršavanja pohadala je seminare:

- Inkluzivni obrazovni program u organizaciji Zavoda za školstvo i Save the Children
- Pedagoška upotreba ICT-program obuke u organizaciji Zavoda za školstvo
- Metodologija u službi promjene rizičnog ponašanja kod učenika i učenica u organizaciji Zavoda za školstvo
- Aktivno orijentisana nastava matematike – Obrazovno kreativni centar Bor
- PISA testiranje – rješavanje i pisanje matematičkih zadataka u organizaciji Zavoda za školstvo
- Tehnike za unapređenje učenja u nastavi matematike u organizaciji Zavoda za školstvo
- Kroz igru do znanja uz pomoć računara - elektronski testovi Zavod za školstvo
- Ocjenjivanje u nastavi matematike u organizaciji Zavoda za školstvo
- Tehnike za unapređenje učenja u nastavi matematike u organizaciji Zavoda za školstvo
- Igrom do novih znanja naših malih prvaka u organizaciji Zavoda za školstvo
- Značaj Sindikata prosvjete u obrazovnom sistemu Crne Gore - Novi zakoni o vaspitanju i obrazovanju u organizaciji Zavoda za školstvo

Jedan je od autora akreditovanih programa obuke za nastavnike od strane Zavoda za školstvo : Matematički koučing, Prevencija konfliktnih situacija u odjeljenju i Emocionalno napredovanje učenika.

Ostalo: Plana Pejović je bila mentor učenicima koji su nosioci sljedećih nagrada na takmičenjima iz matematike:

- Prvo mjesto na Državnom takmičenju u organizaciji ICCG 2013. godine
- Treće mjesto na Olimpijadi znanja iz Matematike u organizaciji
Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici 2014. godine
- Druga nagrada na Olimpijadi znanja iz Matematike u organizaciji
Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici 2015. godine
- Prva nagrada na Olimpijadi znanja iz Matematike u organizaciji
Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici 2016. godine

Učesnik je Druge međunarodne naučno-stručne konferencije „Darovitost , obrazovanje i razvoj“ u Beogradu (31.jul - 2.avgust 2018.godine) gdje je imala prezentaciju na temu „Identifikacija i načini rada sa matematički darovitim učenicima u drugom ciklusu devetogodišnje osnovne škole u Crnoj Gori“.

Podaci o radu

Tema predloženog rada istražuje i analizira veoma aktuelno pitanje koje ima veliki naučni, didaktičko-metodički i praktični značaj. Ovaj rad se baviti pojmovima darovitosti, inteligencije, njihovim razvojem, vrstama i različitim shvatanjima u vezi sa pojmom darovitosti jer rad sa darovitim učenicima oduvijek predstavlja izazov u nastavnoj praksi. Pružanje obrazovne podrške darovitim i podsticanje razvoja darovitih učenika je veoma značajan i specifičan proces. Kroz rad će se pokušati odgovoriti na najčešća pitanja u vezi sa identifikacijom darovitih učenika a posebno matematički darovitih u drugom ciklusu osnovne škole. U radu će se baviti samim procesom i postupcima identifikacije darovitih učenika, posebno u nastavi matematike, načelima, etapama, izazovima i opasnostima sprovođenja identifikacije, kao i samim instrumentima koji služe identifikaciji kao i načinima rada i postupanja sa matematički darovitim učenicima u osnovnim školama u Crnoj Gori, u drugom ciklusu osnovne škole. Rad će se baviti mogućnostima i preporukama edukacije nastavnika i stručnih saradnika o tome na koji način ih možemo dodatno edukovati za rad sa nadarenim učenicima u nastavi matematike.

Rad će se oblikovati u okviru tri krupnije tematske cjeline. U prvom dijelu, u okviru teorijskih razmatranja, kandidatkinja će kroz četiri tematske cjeline prikazati neke od najznačajnijih teorija darovitosti ističući i neke nedoumice i dileme koje proizilaze iz različitih shvatanja tog pojma. Posebno će se baviti problemom identifikacije matematički nadarenih učenika u drugom ciklusu osnovne škole i modelima podsticanja darovitosti primjenljivim u našem sistemu školovanja. U fokusu interesovanja će se naći i pitanje procjene i samoprocjene osobina nastavnika koji rade sa nadarenim učenicima kao i mogućnost njihovog daljeg razvoja.

U drugom dijelu rada, obrazlaže se metodološki konceptualni okvir, koji se operacionalizuje kroz postavljene zadatke i njima imanentne istraživačke hipoteze. Kandidatkinja će detaljno ispitati sistem identifikacije matematički darovitih učenika u drugom ciklusu osnovne škole sagledavajući ključne dimenzije markirane problematike: načine identifikacije, materijalno-tehničke uslove za rad sa darovitim, adekvatan odabir sadržaja i metoda rada kao i profesionalne kompetencije nastavnika i stručnih saradnika.

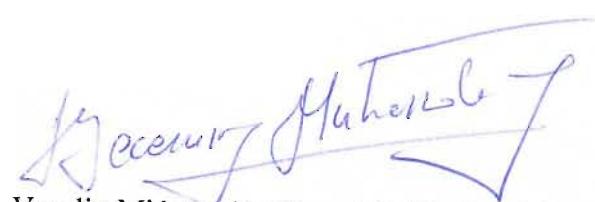
Uzorak će obuhvatiti nastavnike i stručne saradnike. Istraživanje će biti sprovedeno u deset osnovnih škola u gradovima sjeverne i centralne regije. Primjenjujući dominantno deskriptivnu metodu u istraživačkoj proceduri, kandidatkinja će, u okviru planiranih istraživačkih tehnika anketiranja i skaliranja kreirati odgovarajuće instrumente i skale. Podaci prikupljeni anketom biće obrađeni kvalitativno, deskriptivnom metodom i kvantitativno u procentima kao mjeri relevantnog odnosa. Na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka vršiće se analiza, zatim sinteza i uopštavanje a potom formulisati zaključci obavljenog istraživanja i proučavanja. Zaključci će biti izvedeni kako iz obrade i analize primarnih podataka prikupljenih putem ankete, tako i na osnovu teorijskih postulata navedenim u teorijskom dijelu rada.

Rezultati ovako provedenog istraživanja treba da doprinesu cjelovitijem i obuhvatnijem sagledavanju aktuelnog stanja po pitanju identifikacije i rada sa matematički darovitim učenicima u praksi osnovnih škola, a u skladu sa tim, moguće je uspostaviti kompleks odgovarajućih sistemski važnih preporuka za unapređivanje mehanizama podrške nadarenim učenicima a posebno matematički nadarenim u drugom ciklusu osnovne škole.

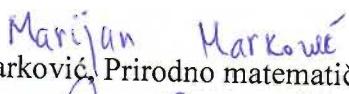
Mišljenje i predlog Komisije

Komisija smatra da je tema relevantna za razradu i po kriterijumima koji opredjeljuju format magistarskog rada. Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatniji Plani Pejović odobri izradu magistarskog rada na temu: *Identifikacija darovitih učenika u nastavi matematike u drugom ciklusu osnovne škole*, s obzirom na to da i kandidat i tema ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene Pravilnikom o postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Marijan Marković
Doc.dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet, Podgorica

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:		7.06.2019.	
ORG. JEB.	BROJ	PRILOG	UPOZNOV.
01	821		

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU,

Na osnovu člana 24, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Vijeće Filozofskog fakulteta, na sjednici održanoj 24.05.2019. godine, donijelo je Odluku o imenovanju komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata magistarskog rada pod nazivom: *Primjena računara u planiranju i realizaciji nastave matematike u prvom ciklusu osnovne škole*, kandidatkinje Milice Labović, u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Doc.dr Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet, Podgorica

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

Na osnovu uvida u podnesenu dokumentaciju i rad kandidata Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Kandidatkinja Milica Labović, rođena je 05. 09. 1988. godine u Beranama. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na Stud.programu za obrazovanje učitelja (Stepen bachelor) 2011. godine.

Magistarske studije Metodike matematike, odsjek – geometrija, upisala je iste, 2011. godine, a ispite uspješno položila tokom 2012.godine. Od Odbora za monitoring magistarskih studija, na prijavu teme magistarskog rada dobijeno je pozitivno mišljenje 22.04.2019. godine (odлука br. 01/3-1203/1).

Milica Labović radi kao profesorica razredne nastave u JUOŠ „Vladislav – Rajko Korać”, u Štitarima, opština Berane.

U okviru stručnog usavršavanja pohađala je seminare:

- Kroz igru do znanja uz pomoć računara
- Multimedija u službi aktivnog učenja
- Osavremenite svoju nastavu uz pomoć prezentacija
- Izrada kvizova i asocijacija u Power Point programu
- Zdravo i pravilno konfigurisanje ambijenta i rada za kompjuterom
- Kooperativno učenje
- Unapređenje kvaliteta rada na času fizičkog vaspitanja
- Mentorstvo nastavniku pripravniku
- Pisa testiranje – rješavanje i pisanje matematičkih zadataka
- Savremeni metod slušanja muzike u obrazovanju djece od vrtića do zrelosti, put do kreativne ličnosti
- Matematička pismenost
- Matematički koučing
- Emocionalno napredovanje-razvoj sposobnosti i vjestina učenika
- Prevencija konfliktnih situacija - vaspitni rad u ustanovi

Ostalo: Milica Labović je bila vise puta Predsjednica aktiva razredne nastave. Samostalno je bila organizatorka samostalnih javnih kulturnih manifestacija u školi. Učestvovala je u realizaciji likovnih izložbi učenika osnovnih i srednjih škola u Beranama. Bila je organizatorka takmičenja recitatora, kao i kviza znanja na nivou škole.

Nakon Stručnog osposobljavanja u OŠ „Vuk Karadžić“ u Beranama, stupila je stalni radni odnos u OŠ „Vladislav-Rajko Korać“ u Štitarima gdje radi do današnjeg dana.

Na ovogodišnjem konkursu, koji je organizovalo Ministarstvo prosvjete Crne Gore, pod sloganom „Odličan pet“, jedna je od 104 nagrađenih nastavnika za doprinos u radu u nastavi. Posjeduje zvanje – **nastavnik mentor**.

Podaci o radu

Tema predloženog rada istražuje i analizira veoma aktuelno pitanje korišćenje računara, kao i obrazovnih softvera, da li računar omogućava nastavnicima da nastavu matematike učine

očiglednijom, da učenicima omoguće savremeniji proces učenja, prije svega svojim istraživanjem i otkrivanjem novina, kao i rješavanjem problema, igrom i radom, a ne samo slušanjem nastavnika i odgovaranjem na njegova pitanja. Mišljenja smo da bi se primjenom računara u planiranju i realizaciji nastave matematike u prvom ciklusu osnovne škole nastavni proces obogatio, usavršio, unaprijedio, a samim tim, znanja koja učenici stiču bila cjelishodnija, trajnija i kvalitetnija.

Poslednjih godina sve više se ističu određeni nedostaci nastavnog procesa i potreba da se izvrše neophodne promjene u procesu obrazovanja učenika. U radu su istaknuti nedostaci tradicionalne nastave bazirane na zastarjelim pristupima učenju u nastavi. Zato je osavremenjavanje nastavnog procesa jedan od bitnih preduslova za što bolje obrazovanje djece. Neka novija istraživanja pokazuju da je već značajan broj škola relativno dobro opremljen računarskom opremom (računari, štampači, projektori itd.), ali da se ta oprema nedovoljno koristi u nastavi. Primjenom savremenih tehnologija stvaraju se brojne mogućnosti za značajno poboljšanje kvaliteta nastave. Uz modifikaciju nastavnih programa i osavremenjivanje udžbenika, računari bi bili jedan od glavnih činioца savremenog obrazovanja. Intenzivan razvoj računarske tehnike stvorio je velike mogućnosti za razvoj i primjenu obrazovnih softvera kako za potrebe nastavnika u pripremanju nastave matematike, tako i za potrebe učenika u samom procesu izučavanja matematičkih sadržaja. U početnoj nastavi matematike, korišćenjem računara, od strane nastavnika podstiče se najvažniji aspekt nastave, a to je razumijevanje apstraktih sadržaja. Kroz rad će se pokušati odgovoriti na pitanja da li su računari neophodni u nastavi matematike i doprinose li kvalitetnijem, primjenljivijem i trajnjem sticanju znanja kod učenika. Takođe, se želi istraživanjem doći do saznanja da li se i u kojoj mjeri računari primjenjuju u planiranju i realizaciji nastave matematike u prvom ciklusu osnovne škole.

Rad će se oblikovati na sljedeći način:

U uvodnom dijelu se želi ukazati na značaj upotrebe računara u početnoj nastavi matematike. Potrebno je kombinacijom tradicionalnog i savremenog pristupa poučavanja matematike učiniti nastavu matematike zanimljivom i interesantnom učenicima.

U prvom poglavlju, dat je pregled dosadašnjih istraživanja, navode se autori koji su se bavili ovom problematikom. Istraživanja su pokazala da su u pogledu kvaliteta i kvantiteta stečenih znanja, nastava i učenje pomoću računara efikasniji od tradicionalne nastave. Primjena računara u

planiranju i realizaciji nastave matematike u prvom ciklusu osnovne škole je potreba današnjice. Polaznu osnovu istraživanja u obrazovnom sistemu Crne Gore predstavljaju istraživanja različitih modela primjene računara u početnoj nastavi matematike, ICT kao izazov ili potrebi u početnoj nastavi matematike i primjeni iste u prvom ciklusu osnovne.

Drugo poglavlje rada se odnosi na opravdanost uvođenja računara u početnu nastavu matematike. Govoriće se o različitim vrstama inovacija u nastavi. Dalje, u ovom poglavlju, biće navedena i obrađena podpoglavlja koja se odnose na psihološke i pedagoške aspekte uvođenja računara u početnu nastavu matematike. Takođe, u drugom poglavlju se govori o mogućnostima primjene računara u početnoj nastavi matematike od strane nastavnika i učenika.

U trećem poglavlju biće objašnjeni organizaciono – tehnički uslovi primjene računara u početnoj nastavi matematike. Posebno će biti akcentovani nastavnik i učenik kao faktori primjene računara u početnoj nastavi matematike, ali i škola, kao organizator tog procesa. Kandidatkinja stavlja akcenat na obuku i usavršavanje nastavnika za rad na računaru, ako osnov za njegov dalji rad sa djecom, kada je u pitanju upotreba savremene obrazovne tehnologije u radu sa učenicima.

U četvrtom poglavlju se govori o korišćenju računara u planiranju nastave matematike. Podpoglavlja detaljnije razrađuju ovo poglavlje, pa se tu govori o upotrebi računara pri izradi nastavnih planova, prilikom pripremanja nastavnih sadržaja, kao i kod planiranja nastavnog časa. Detaljno su navedeni i modeli kreiranja radnog materijala u prvom ciklusu osnovne škole. U radu je opisan program Moodle, i navedene njegovce specifikacije, id at prikaz pomenutog programa. Kada je u pitanju rad na računarima i organizacija nastave matematike upotrebom računara, značajno je pominjanje e-učionice, koja je takođe, detaljno obrađena u ovom poglavlju, kao i cilj za pravljenje i sadržaj iste.

U petom poglavlju, navedeno je korišćenje računara u realizaciji početne nastave matematike, a u podpoglavljima istog navedena korišćenja računara u prvom, drugom i trećem razredu osnovne škole.

Šesto poglavlje je posvećeno PPT u početnoj nastavi matematike. Navedeno je njihovo korišćenje, i značaj upotrebe u početnoj nastavi matematike. U ovom poglavlju se razrađuje detaljno uputstvo za izradu PPT u nastavi matematike.

U sedmom poglavlju, data je pismena priprema koja se odnosi na nastavnu jedinicu koja će biti obrađivana u eksperimentalnoj grupi, sa upotrebom eksperimentalnog faktora, odnosno, upotrebom računara.

U istraživačkom dijelu kandidatkinja će postaviti jasne metodološke okvire istraživanja na temu *PRIMJENA RAČUNARA U PLANIRANJU I REALIZACIJI NASTAVE MATEMATIKE U PRVOM CIKLUSU OSNOVNE ŠKOLE*. Poslije određivanja problema i predmeta, prikazan je cilj, istraživački zadaci, hipoteze, metode, tehnike i instrumenti, uzorak,

kao i način statističke obrade dobijenih rezultata.

U dijelu rada koji se odnosi na analizu i interpretaciju rezultata istraživanja biće prikazani dobijeni podaci u formi tabela i analizirani tekstualno.

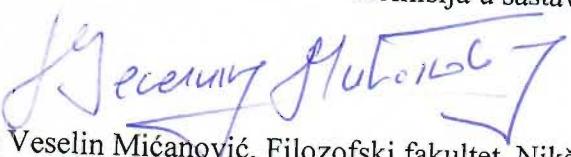
U zaključnom dijelu biće predstavljeni zaključci rada, dat osvrt na dobijene rezultate i istaknuti prijedlozi i preporuke za buduća istraživanja.

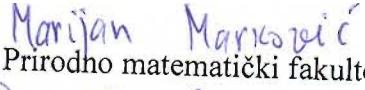
Tema je aktuelna i očekujemo da će nakon sprovedenog istraživanja, kandidaktinja na adekvatan način odgovoriti na problem istraživanja. Predmet istraživanja je veoma aktuelan i ima svoj naučni, didaktičko-metodički i praktični značaj.

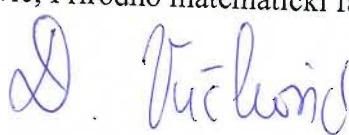
Mišljenje i predlog Komisije

Komisija smatra da je tema relevantna za razradu i da će dobijeni rezultati istraživanja inicirati nova istraživanja. Komisija predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da kandidatkini Milici Labović odobri izradu magistarskog rada na temu **PRIMJENA RAČUNARA U PLANIRANJU I REALIZACIJI NASTAVE MATEMATIKE U PRVOM CIKLUSU OSNOVNE ŠKOLE**, s obzirom na to da i kandidat i tema ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene Pravilnikom o postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet, Nikšić

Doc.dr Marijan Marković
Marijan Marković, Prirodno matematički fakultet, Podgorica

Doc.dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet, Nikšić

Univerzitet Crne Gore
Vijeću Filozofskog fakulteta
Nikšić

Predmet: Izvještaj Komisije o podobnosti teme za izradu magistarskog rada, pod nazivom „Prirodni i antropogeni resursi Nikšićke Župe kao osnova održivog razvoja” kandidata Rajke Đikanović, diplomiranog profesora Istorije i geografije.

Na osnovu člana 40 statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 11 Pravilnika o studiranju na Postdiplomskim studijima, na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta održanoj 26.04.2018. godine imenovali smo članove komisije za ocjenu teme magistarskog rada, pod nazivom „Prirodni i antropogeni resursi Nikšićke Župe kao osnova održivog razvoja” kandidata Rajke Đikanović, diplomiranog profesora Istorije i geografije.

Izvještaj

1. Podaci o kandidatu:

Rajka Đikanović je 05. IV 1967. godine u Nikšiću, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Filozofski fakultet – odsjek za Istoriju i geografiju završila je 2004. godine u Nikšiću. Postdiplomske magistarske studije upisala je 2010. godine na smjeru geo – osnove prostornog planiranja, odsjeka Geografija Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Položila je sve ispite predviđene pravilima studiranja na Postdiplomskim studijama UCG-a. Radi kao profesor istorije i geografije u: OŠ „Jagoš Kontić” i SMŠ „Dara Čokorilo.”

2. Obrazloženje teme

a) Naučna oblast

Predložena tema i istraživanja obuhvataju oblast prostornog planiranja

b) Predmet istraživanja rada je prostor Nikšićke Župe, koji sa aspekta regionalno-geografskih posmatranja predstavlja veoma interesantan i složen geografski kraj. U okviru ovog rada predloženo je istraživanje geoloških, reljefnih, klimatskih i društvenih osobenosti ovog kraja opštine Nikšić, kako bi se ukazalo na sve perspektive i ograničenja ovih elemenata, a sve u funkciji planiranja prostora, uz poštovanje principa održivog razvoja.

c) Naučni cilj rada:

Ciljevi istraživanja su praktični, da bi se ukazalo na intenziviranje korišćenja već razvijenih potencijala Nikšićke Župe kao odskočne daske za dalje širenje i razvoj poljoprivrede, uz aktiviranje nedovoljno iskorišćenih postojećih kapaciteta. S obzirom da ovaj prostor raspolaže značajnim potencijalima ovim radom treba ukazati na racionalnu organizaciju, uređenje i korišćenje potencijala i prostora područja Nikšićke Župe u skladu sa politikom društveno-ekonomskog razvoja opštine Nikšić, poštujući pri tome principe održivog razvoja. Jedan od ciljeva je i ukazivanje na potencijale Nikšićke Župe za razvoj turizma, ukazivanje na značaj opremanja turističke zone mrežom i objektima komunalne infrastrukture, kao i pratećim objektima turističke ponude i osmišljene propagande. Ukazivanje na mјere koje bi dovele do sprečavanja depopulacije ovog ruralnog područja, kroz poboljšanje uslova i života i životnog standarda, obezbjeđivanje odgovarajućih uslova za razvoj poljoprivrede, uz stroge zahtjeve poljoprivrednog zemljišta kroz sprovođenje adekvatne zemljišne politike.

Krajnji cilj je dobijanje procjene sadašnjeg stanja i nivoa razvoja i uspostavljanje smjernica za budući razvoj ovog područja, uz nezaobilazno poštovanje principa održivog razvoja.

d) Naučne metode

Metode rada:

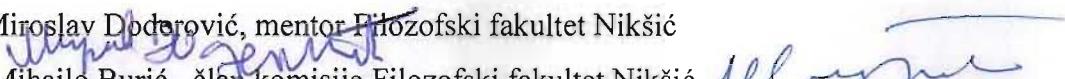
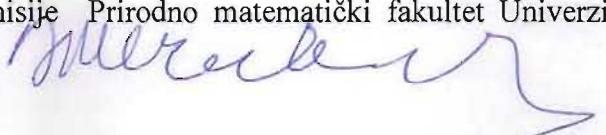
Problem razvoja nekog područja svakako je u teoriji multidisciplinaran, a u praksi složen. Na razvoj kraja utiču društveni, finansijski, ekonomski, politički i marketinški sadržaji koji su međusobno zavisni. U ovom radu baviću se istraživanjem i analiziranjem razvojnih perspektiva Nikšićke Župe. Ovakvo istraživanje mogu okarakterisati kao teorijsko-empirijsko. Kako bi se problemu pristupilo na pravi način i kako bi se sagledali svi njegovi aspekti korišćene su sljedeće metode: analiza, sinteza, apstrakcija, konkretizacija, specifikacija, dedukcija, indukcija i generalizacija.

Analiza će kao osnovna logička metoda biti primijenjena u svim poglavljima ovog rada, kako bi se rasvijetlili svi aspekti mogućeg razvoja Nikšićke Župe i uopšte značaj pokretanja ovog pitanja. Takođe, osnovni metod istraživanja koji će u ovom radu biti korišćen jeste kabinetsko istraživanje, kao instrumenti procjene. Ovim putem se dobijaju egzaktni podaci o pojedinim oblastima područja Nikšićke Župe.

3. Zaključak

Nakon pregleda dostavljenog materijala, Komisija je utvrdilo da predložena tema kandidata Rajke Đikanović, ima jasno definisane ciljeve i metode istraživanja, stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta, da odobri izradu magistarskog rada pod nazivom „Prirodni i antropogeni resursi Nikšićke Župe kao osnove održivog razvoja” s obzirom na činjenicu da i kandidat i tema ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene Pravilnikom o postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore.

Komisija:

- Prof. dr Miroslav Dodorović, mentor Filozofski fakultet Nikšić
- Prof. dr. Mihailo Burić., član komisije Filozofski fakultet Nikšić
- Prof. dr. Dragomir M.Kićović, član komisije Prirodno matematički fakultet Univerzitet u Prištini sa sjedištem u Kosovskoj Mitrovici

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	12. 09. 2015	
ORG. JES.	EROJ	FRILOG / VRIJEDNOST
01	865	

U radu će biti korišćen i hipotetičko-deduktivan metod koji podrazumijeva da će se prilikom istraživanja poći od postavljenih hipoteza koje će putem ovog rada biti dokazane.

Sintetički metod je takođe neizostavan u svim djelovima ovog istraživanja. Kako bi povezali sve analizirane pojave ujedan cijelovit prikaz uzroka i posljedica trenutnog stanja u Nikšićkoj Župi i kako bi se iznijeli predloži daljeg njenog održivog razvoja u istraživanju se koristio i sintetički metod.

Sintetička analiza će u ovom radu biti iskorišćena u svrsi istraživanja sintetičkih podataka kako bi se dobila slika stanja razvoja prostora Nikšićke Župe.

Zaključci su izvedeni na osnovu sadržaja i činjenica koje su analizirane. Za to je neophodna dedukcija i indukcija kao osnovne metode zaključivanja.

e) Aktuelnost problematike:

Predložena istraživanja će obrađivati jednu aktuelnu temu, koja je s naučnog aspekta savremena. Prostor Nikšićke Župe, sa aspekta regionalno – geografskih posmatranja predstavlja veoma interesantan i složen geografski kraj. Zbog svojih geoloških, reljefnih, klimatskih i društvenih osobenosti ovaj kraj opštine Nikšić, doživljavao je brze i korjenite promjene u svoj razvoju. Međutim dešavanja u posljednjoj deceniji XX vijeka uticali su na siromašenje i opadanje ekonomskih uslova života. Mnogi započeti projekti i planovi nijesu realizovani.

Blizina Nikšića, povoljan geografski položaj, veliki prirodni potencijal (osobito u rudarstvu) predstavljaju jaku bazu za razvoj područja Nikšićke Župe, zato je neophodno preuzeti niz potrebnih mjera u cilju oživljavanja i aktiviranja ovog područja. Istraživanje bi trebalo da da objektivnu sliku sadašnjeg stanja ovog prostora i da pronađe najadekvatniji model daljeg njegovog razvoja uz poštovanje principa održivog razvoja.